

CRIZA.

Kossuth despre situație.

Crisa parlamentară durează încă și ține spiritele în agitație. Fiecare politician maghiar voeste să saneze situația și ori-ce ziar dă sfaturi.

În timpul din urmă a rupt unisonitatea faptelor un articol, ce l'a scris Kossuth în ziarul «Zeit». Articolul descrie purtarea coaliției față de combinații viitoare. Coaliția adică voeste cu ori-ce preț a ajunge la guvern, se mulțumește și cu conținutul național maghiar al legilor din 67. Altcum coaliția nu va vota nici indemnitatea, nici budget, nici recruți.

Iată, ce se spune din cuvânt în cuvânt: Opoziția unită are în Ungaria o majoritate respectabilă. Mai are apoi un program, care corespunde tuturor fracțiilor. Programul acesta e cu totul constituțional, n'are nimic antidinastic și nu conține nimic, ce ar fi contrar literelor și spiritului legii. În programul opoziției unite nu se conține nici sistarea legilor dela 67, nici realizarea uniunii personale fiindcă acestea sunt numai pentru partida kossuthistă puncte de program.

Partida independistă nu pretinde, ca aceste puncte de program să se realizeze acum, fiindcă partidul însuși nu e în majoritate. Nici guvernul nu ar aparține partidei independiste, ci opoziției unite. . .

Dar M. Sa nu primește programul majorității. Ear majoritatea camerei ungare nu permite, ca să se fughebe guvern pe baza unui alt program. Din pricina veto-ului regeșc nu e posibil a compune guvern. Nu va fi indemniti, nici budget, nici recruți, până ce domnișorul nu se hotărăște să provoace majoritatea să formeze guvern. Nu e numai dreptul, ci și datorința majorității, ca să facă imposibil un guvern, ce nu urmează politica majorității. Un așa sistem politic aduce de bună seamă mare pagube, jertfă poate să fie situația de putere mare a monarhiei austro-ungare, care cu ori-ce preț vreau s'o mențină.

Ecou în Austria.

Conducătorii celor trei mari partide din casa magnaților din Austria la ultima consfătuire s'au decis, că vor face declarații în interesul unității și comuniunii armatei. Baronul Beck abia i-a succes să-l abată dela acest fapt, care ar prelungi și mai mult criza. Din asta pricină a vorbit Lunl în sesiunea *Herrenhaus-ului* numai prințul *Auersperg*, declarând, că vorbește numai pentru sine și în numele său.

A zis între altele:

«E generală convingerea, că ori-ce monarhie, ce constă din două părți, prin nimic nu se poate apăra mai bine, decât prin o armată unitară. Asta e corect și nu se află aici nimeni, care să vorbiască contra acestui fapt».

Tisza la regele.

«Bud. Tud.» scrie, că în cercurile bine informate politice nu se știe nimic despre aceea, că Tisza ar merge la regele.

Raportul între preot și învățător.

«Caută și vei afla, bate și ți-se-va deschide», zice dascălul dascălilor celor ce voiau a primi învățăturile mântuitoare. — Vrea să zică prin aceasta că nu e destul a crede și a spera numai, ci trebuie să ni-

ziască fie-care om a munci, a dovedi prin fapte, că e demn de o soartă mai bună de fericirea vremelnică și večnică. — Fiind noi preoții și învățătorii cei mai mici între cei mici următorii ai aceluia, va trebui necondiționat, ca toată activitatea noastră să fie de așa natură ca să se vadă că facem parte din tagma aleasă de dascălul lumii.

Este lucru știut, că dascălii de azi sunt următorii diacilor din bătrâni. În prima epocă a dezvoltării, a emancipării de sub lanțurile sclăviei, străbătând razele binecuvântate a libertății și la noi, am simțit marea lipsă de cunoștință. Și fiindcă toată știința se reducea pe atunci la cetirea psaltirei și a bucoavnei, e lucru firesc deci, ca și școala, respective instrucțiunea de aici să-și ia începutul. Deoarece însă peste acestea preoții erau stăpâni, trebuia deci ca și instrucțiunea ei s'o înceapă — cu atât mai virtos, că scopul era câștigarea cunoștințelor de-o parte, ear de altă parte cultivarea inimii și-a sufletului.

Înmulțindu-se pretensiunile societății și agendele preotului ca conducătorul instrucțiunii, s'a simțit necesitatea unei persoane, care să ajute pe preot în afacerile sale; ear fiindcă în cetirea psaltirei nimeni nu era inițiat decât cantorul sau diacul — deci, lui i-s'a încredințat creșterea tinerimei, ca partea cea mai grea dintre agendele preotului; așa s'a organizat și sistematizat școala și instrucțiunea, ear locul diacului l'a luat învățătorul modern de azi.

Deoarece peste cele spirituale preotul era și e stăpân, așa și școala, care încă se ocupă în cea mai mare parte cu cultivarea spiritului trebuia să devină sub stăpânirea preotului și cu ea și conducătorul său. Fiind școala subordonată bisericii, natural, că și învățătorul sau diacul acela era supus preotului său. Diacul făcea pe cantorul, pe dascălul, crânicul, și la trebuință, apoi și pe servitorul preotului; deci — subordinație necondiționată. Aceasta era starea diacului a antecesorilor noștri, a învățătorilor confesionali români.

Știința însă nu e stagnaveră, ci ea înaintea, să perfecționează din an în an. Și fiindcă școala populară e canalul, focularul de unde se propagă știința la popor, a trebuit deci să țină pas cu lumea, a trebuit să înainteze, și cu ea s'a perfecționat și conducătorii ei; din diac s'a făcut dascăl, învățător, etc.

Emanciparea aceasta, mai bine zis perfecționarea aceasta a școlii și-a învățătorului, nu s'a privit cu ochi buni de unii oameni, cari se credeau a tot stăpâni pe școală și învățători, și prin aceștia și pe popor — având deja prerogativele lor asupra acestora. Cu atât mai virtos nu le plăcea, pentrucă, fiind conducătorii școlii siliți de împrejurări a înainta, a se perfecționa ca să poată corespunde cerințelor timpului, li-s'a îmbiat tot mai mult teren de activitate — și astfel poporul a început a judeca și a aprecia munca conducătorilor săi firești, în urma căreia a eșit tot mai mult la suprafață școala și conducătorii ei; perzând astfel preotul tot mai mult din vază și autoritatea de odinioară.

Stând astfel lucrurile, a urmat ca un ce foarte natural, ca și conducătorii școlii să se socotească egal îndreptățiți cu preoții de după munca prestată în serviciul binelui comun; *deci în raport coordonat și nici decât subordonat*. Deoarece aprecierea acestora să atribute mai mult cultului formale și nu ce-

lei materiale, a urmat din aceasta vergință de vederi între conducătorii al poporului. Acestea divergențe până azi nu s'au putut aplana; o însă a acestora se impune de însă împrejurărilor — pentru-că e conmerge în detrimentul binelui comsericiei, școlii și a neamului pe-

Nu se va putea aplana aceste divergențe până atunci, până când interesele personale nu se vor subordina binelui comun. Și până când se va găsi preotul susțină, că *el nu ține de demnitate ca învățător a sta cu el la discuție în ram de știință!*

Aceasta declarațiune am avut-o în cetirea de am auzit-o dela un preot care ține a fi între cei aleși, și care stă de forurile dădătoare de ton în biserică. O împrejurare care trebuie să pună pe grijă cu atât mai virtos, ca biserică și a școlii stau la până ne vadă împerechiiați, ca așa mai ne poată nimic.

E trist când și azi să mai găsim cari crezându-se superiori în cultură și sideră pe cei ce n'au avut fericirea câștiga atâtea cunoștințe ca el. Șta ganța lor nu vreau să vadă, că șta se depărtează tot mai mult de nobil urmărit de biserică și școală.

Nu vreau să recunoască și în împrejurarea, că învățătorul prin studiere s'a perfecționat, s'a ridicat munca sa și-a câștigat tot mai mult și trecere la popor. Deci e lucru logic, că simțindu-se acel învățător în ale școlii, cât și în cele societății înăscută în fiecare om nu-l va a se lăsa să fie desconsiderat, șoa apendice, vorba unui preot, ci va sus și tare și cu tot dreptul loc în societate de după munca în folosul binelui comun după-cum mai sus.

Piatra cea nesocotită de zidărită cut în capul unghiului. Aceasta trebuia să o aibă înaintea ochilor laudă, că au la inimă interesele școlii și a școlii, biserică și a școlii ste tot. E timpul suprem, ca așismism dintre conducătorii poporului ducă și nici decât să se măntă firma speranță, că nu se va cu dragoste față de neam, care desbinarea școlii de biserică, le-vins, că numai până atunci putem când biserică cu școala va mână întru salvarea idealului școlii. Pe lângă o sinceritate și biserică, toate să pot în decesariului ce-l al cesariului și ce-l a lui Dumnezeu, și atunci

Adrese de aderență

Din incidentul criminalității Cehul Sălagiului, alegătorii și Șimleu, au adresat Magnificului George Pop de Băsești următoarea

Ilustre Domnule!

Selbăticiile aziatice comise de conducătorii și pactnicul popor gerile de ablegat din Cehul-Simleu l. c. au produs o revoltă în inima fie-cărui om de bine.

Războiul ruso-japonez.

Bombardarea Mukdenului.

Foile din Londra după isvor chinez știu că lupta e înverșunată pe întreaga linie; mai crâncenă e la flancul drept japonez, unde Kuroki amenință pe Ruși cu un atac dela spate. O armată japoneză separată înaintea spre rețeaua căilor ferate ruse. Tunurile mari dela Port-Arthur bombardază Mukdenul.

Londra, 28 Februarie. Se confirmă știria, că Japonezii bombardează Mukdenul cu tunurile uriașe, cari au luat parte la împresurarea Port-Arthurului.

Paris. Din Tokio s'a telegrafat după amiază, că Japonezii au bătut din nou pe generalul Kuropatkin după o luptă strășnică de trei zile. Kuropatkin s'a retras spre Mukden.

Washington. Ministerul externelor a dat următoarea desmintire oficioasă: Japonia n'a rugat nici odată pe guvernul Statelor-Unite, ca să propună Rusiei condiții de pace și e natural, că nici direct, nici indirect n'a tractat cu Rusia.

Londra. Docul dela Port-Arthur e aproape cu totul reparat. Cătătimea cărbunilor din Port-Arthur le va ajunge Japonezilor vara întreagă.

— Perderile Japonezilor în extremitatea flancului drept de unde au fost siliți Rușii să se retragă, au fost șaptezeci de oameni.

Căderea Mukdenului.

Londra, 1 Martie. Știri — necontrolate încă — sosite aici vestese o nouă biruință a Japonezilor. Kuroki făcând o mișcare de înconjurare, a zăpăcit atât de tare armata lui Kuropatkin, încât trupele acestuia după prima luptă de artilerie au căutat să scape cu fuga. Desastrul este atât de evident, în cât Rușii s'au simțit siliți să părăsească Mukdenul.

— Știri prin postă. —

Când vor lua Japonezii ofensiva. Știrile din Mandșuria, în cari și Rușii și Japonezii se laudă, dovedesc că e liniște. În ori-ce caz, dacă judecăm după cele petrecute anul din urmă, putem fi încredințați că Japonezii nu vor lua ofensiva în timp de iarnă. Ei cunosc bine de tot Mandșuria și știu ce se poate și ce nu se poate face acolo.

Să ne aducem aminte că armata I-a Japonezilor debarcase în Corea și înaintă foarte încet spre Yalu. Acțiunea a început însă abia la 1 Mai; la 1 a fost lupta la Zalu, la 5 a debarcat Oku la Port Adams și Titsevo. Se vedea că Japonezii nu vor începe luptele înainte de desprimăvărarea completă. Și acum e văzut că Oyama nu vrea să ia ofensiva și cele două încercări ale Rușilor, a lui Mișcenco și a lui Grippenbergh, n'au dovedit că Japonezii au dreptate? Tot așa va fi și acum, în al doilea an.

In chestia păcii: Cercurile japoneze din Londra declară că pacea n'ar fi cu puțință cu condițiile publicate, deoarece Rusia, dând îndărăt Chinei numai Mandșuria, dela Karbin spre Sud, ar rămânea stăpână pe 2/3 din provincie și anume pe partea cea mai însemnată, ar eși cu câștig dintr-un război în care a fost bătută. Hayashi a mai declarat: „Ce ar fi primit Japonia acum un an, nu mai poate primi astăzi, ar fi peste puțință să primească la anul. Japonia o să urmeze războiul cu toată energia. Dacă Rusia vrea pace, suntem gata să negociem. Dar noi nu vom face nici odată pasul întâiu!”

Baronul Suyematsu nu crede că s'ar putea vre-o dată mulțumi Japonia cu condițiile publicate din Petersburg, Coreea se află sub suzeranitatea Japoniei, Port-Arthurul și peninsula Liaotung sunt cucerite, fără voia Rusiei. Ce ne dă deci? Ce înseamnă că Vladivostocul să fie fost neutru și deschis? Vor Rușii să-i dărime întăriturile? Japonia nu s'ar mulțumi cu atâta. Călea ferată e în mâinile noastre și Rusia nu ar avea cum să o înstrăineze; cât despre păstrarea Mandșuriei până la Harbin, nici vorbă nu poate fi. Iar despăgubire de război nu poate înțelege de ce să nu plătească Rusia.

„Daily Chronicle“ crede că Rusia vrea pace și că a aruncat în lume ca o încercare condițiile sale, ca să vadă ce părere își va da asupra lor lumea civilizată. Nici vorbă că Rusia e gata a face pace și a primi și condiții mai grele e ceea ce se cheamă un balon d'essai.

Vasele cu cărbuni. Căpitanii vaselor germane, încărcate cu cărbuni, pentru flota rusească nu vor să meargă mai departe de Madagascar și Port-Louis, sub cuvânt că se tem de Japonezi.

Se va ataca Vladivostocul? Nu credem că zvonul despre atacerea acestei cetăți are temei. Dacă luarea Port-Arthurului n'ar fi avut însemnătate politică și morală, neapărat că n'ar fi imobilizat acolo 80.000 de oameni, de cari era nevoie în Mandșuria. Vladivostocul n'are nici rost politic nici militar, nu e deci de crezut că vor trimite acolo 80.000 de oameni, cum ar trebui pentru asediu. Mai ales când se apropie ziua hotărâtoare la Hunho și Mukden, Japonia se va mulțumi cu blocarea pe apă a cetății rusești. De alt-fel, de când flota nu mai are de lucru la Port-Arthur numărul vaselor de comerț ce cad în mâinile Japonezilor a sporit mult. Faptul că asemenea vase însă tot încearcă a pătrunde la Vladivostoc, dovedește că Rusia plătește bine și că Vladivostocul are neapărată nevoie de cărbuni și de alte cele și anume aduse pe apă.

Intre Liaoho și granița Chinei. Țara la Apus de Liaoho până la granița Chinei joacă un rol ciudat în acest război. Rușii și Japonezii zic că-l neutrală, numai când n'au nevoie de ea.

Dacă simt însă trebuință a trimite oști pe țărmul drept al lui Liao sau a se folosi de linia Kupantsi-Sinmintin ori Kupantsi Inkau, atunci nu se mai sinchisește de ce-o zice puterile și mai puțin de ce o zice partea cealaltă. Cum poate, de altfel, fi vorba de neutralitate, când Rușii țin Sinmintinul dela începutul războiului și au trimis oști spre mișcări spre Kupantsi? E de neînțeles cum de îngăduie Japonezii ca Rușii să ție Kupantsi, care e mai aproape de Inkau decât de Sinmintin și când pe acolo primesc Rușii provizii. Faptul că Japonezii concentrează trupe la Ciantankonan la Hunho, în fața Ciantanului, arată că de acolo va porni ofensiva Japonezilor îndată ce gerul va slăbi, cum se zice că a început.

Finanțele Japoniei și războiul. La întrebarea făcută de mulți, dacă din punct de vedere financiar Japonia va fi în stare să susțină încă multă vreme războiul, desbaterile din camera japoneză nu mai lasă nici o îndoială în privința aceasta cel puțin pentru anul financiar viitor, care începe la 1 Aprilie c. Budgetul normal se prezintă cu 378 milioane de yen (1 yen = 5 fr. 17), la venituri față de 210 milioane de yen la cheltueli ordinare și extra-ordinare, ceea ce ar face în cifră rotundă un excedent de 168 de milioane. Mai sunt și alte capitole de venituri. Budgetul pentru marină și armata de uscat poate fi evaluat la 30 de milioane. Pe cale administrativă se mai poate face o economie de un milion. În chipul acesta excedentul s'ar urca în cifră rotundă la 499 milioane.

Din această cifră trebuie să se scadă 80 de milioane, în nici un caz mai mult, pentru serviciul datoriei războiului, astfel că rămân 119 milioane ca fond pentru cheltuelile războiului. Mai stau apoi la dispoziție 8 milioane cari pot fi luate din elte fonduri, de oare-ce acestea n'au nevoie de ele în timp de război. Mai sunt disponibile 2 milioane din diferite capitole mici, astfel că tezaurul războiului dispune în total de 129 de milioane de yen. De oare-ce cheltuelile

războiului pentru anul financiar viitor sunt de 700 milioane, restul de 571 de milioane ar fi să se acopere, prin împrumut. Din 571 de milioane, 120 de milioane sunt asigurați în Anglia și America, iar pentru 400 de milioane împrumut intern s'au primit de mai înainte garanții. Ar mai rămâne de adunat 51 de milioane o sumă ce în ori-ce timp se poate obține se face apel la țară, fie la străinătate.

Războiul ruso-japonez și antropologia.

(Continuare și fine).

Asta e ultima aspirațiune, ambiția înaltă a rasei japoneze. Reconciliând și asociați reciproc cele două civilizațiuni Japonia speră să introducă în continentul asiatic cultura și știința Occidentului și-l va deschide în același timp profitul lumii întregi... Iată clar espusul ideal, pe care Japonia speră, că-l va realiza dacă nu o va părăsi norocul, ea nu se va lăsa până-ce nu-și termină opera. Astfel, ținând samă de ce s'a zis, alarma pe care galbin devine o excelentă ocazie pentru Japonia și America, care coincide cu forța reală a ambiției Japoniei. Acest strigăt, lansat ca o jurie și o nenorocire, dă Japoniei ocazia să se lăture lumii, că ambiția egoistă nu are loc priuților rațiunile poporului său.

Argumentele despre dreptatea judecării spiritului înalt al scriitorului Japonez ar trebui să fie foarte linguiștoare. Comparând rușinoasa traziere morală a statelor populate de răsărit, cari se laudă, că, vezi doamne, mare ispravă, că au silit China la politica de *door*, cu declarația formală a baronului Kuroki care vrea, ca Japonia să fie de tot deschisă pentru curent de oameni, de produse și știință, care ar veni din Orient pe canalul Suez și din Occident prin canalul de Suez; cum suma colosală de ipocrisie, de minciună, de lege, de care s'au folosit puterile occidentale — întocmai ca și America — în ultimul război detestabil și imprudent contra Chinei, voiesc să-l impue civilizația noastră, ca să o poată exploata în folosul industriei capitaliștilor noștri fără scrupul și fără țință morală, comparând toate acestea cu declarațiile ale scriitorului japonez despre idealul uman de a reuni cele două culturi pentru a augmenta în același timp bunăstarea cultura continentului asiatic și a continentului european și american; confruntând, ele de judecată, cari există de o parte, ca și de altă, cu invidie trebuie să acordăm palmă prioritate Japoniei și să strigăm: *Mai înainte sonează, vorbesc și scriu mai bine decât*

Să nu ne grăbim însă a conchide că războiul este războiul Japoniei. El lucră tocmai asupra lălele popoare de rază superioară; și în giul și în scrisurile membrului camerei lui Nippon se află aproape inconștient minciună și ipocrisie, câte poate fi în vorbirile unui diplomat crescut în Metternich a lui Disraeli, Gorciacoff sau Să considerăm faptele: ei ne vor spune că alul a făcut foarte mică parte din cauza au determinat războiul. Dacă Rusia n'ar păstreze Mandșuria, Japonia ar voi să ia mai multe drepturi în Corea. Ba s'ar putea perii mai multă dibăcie în diplomație urmă. Care știu să-și coloreze mai desigurile. Nu se știe, că Prusia a voit de o vreme să înceapă războiul cu Franța și ca marele război să a și studiat treaba?

Idealismul baronului Kentaro e mare, însă alți compatrioți au declarat mai multă franchețe și poate mai puțină dență, că continentul australian e desolat și ar trebui să fie populat cu rasi. Cine știe? Poate, că în momentul, că așa de neinteresat cu Englitera, Japonezii și prepară combinațiuni politice cari vor alunga pe marea biruitoare zic hoția mare — din Orient și a o La Manehul său.

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stote pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brünn.

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

Asta ar fi de bună seamă un fapt demn de un popor de rasă superioară; și Japonii probabil îl va și isprăvi. Inșă tot ce s'a făcut e deja mai mult, decât de ajuns pentru a constitui de-odată un formidabil roman antropologic punând la nivelul popoarelor superioare un popor, ce ocupă unul din ultimile ranguri în hierarchia morfologică a raselor. Dacă se realizează tot, ce se prevede, va trebui să conchidem, că Japonia își afirmă superioritatea sa etnică în bine, ca și 'n rău, în vizi și virtuți nici mai puțin nici mai mult decât națiunile occidentale, cari azi dau cea mai chiară dovadă că-s dominate de stupida aroganță a națiunilor.

(Le Courrier europeen).

Napoleone Calaianni.

Petreceri și concerte.

— **Invitare.** Corul vocal bisericesc gr.-or. din Semlac aranjează concert cu reprezentațiune teatrală împreună cu joc sub conducerea d-ului Teodor Suci Duminecă în 5 Martie (20 Februarie) 1905 în sala de joc a comunei bisericești la care invită cu toată stima comitetul aranjator. Inceputul la 8 ore seara prețul de intrare de persoană locul I. 1 cor. 40 fileri, locul II. 1 cor. locul III. 60 fileri. Suprasolvirile se primesc cu mulțămite și se vor cuita pe calea publică venitul curat este menit parte pentru biserica gr.-or. română din loc, parte pentru fondul corului vocal.

— **Corul vocal bisericesc gr.-ort. rom. din Nereu,** invită respectuos la concertul căruia îi premerge comedia într'un act de V. Alexandri, Cinea Cinea și care se va ținea Duminecă în 20 Faur s. v. (5 Martie s. n.) 1905 în sala Casei Naționale din loc. Inceputul la 8 ore seara. Preț: Loc I. 1 cor. 20 bani, Loc II. 80 bani, Loc de stat 40 bani, venitul curat e menit pentru scop filantropic. După concert urmează joc. Comitetul.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 1 Martie n. 1905.

— **Iubileul de șasezeci de ani al M. Sale.** În 1908 vor fi 60 de ani, că M. Sa e împărat al Austriei. Din incidentul acesta se va aranja în Viena o expoziție internațională de arme și marină.

— **Nălucl!** De când au fost înfrânți la alegerea dietală, «patrioții» din cercul Boros-Ineului văd tot — revoluție. Dacă un Român nu s'a lăsat batjocorit te miri de care șgărie-hârtie, ci a ripostat cu demnitate, — e semn de revoltă contra legilor... S'au bătut doi inși la birt, — ori au cise-lat bine pe vre-un perciunat care nu-și încape în piele, — se și vestește vărsarea de sânge și revoluția înfloritoare... Nu e zi, în care presa locală să nu publice câte năzdrăvanii toate... Așa că «Aradi Közlöny» de ieri scrie, la loc de frunte, dacă nu s'ar putea ordina — *statarul!*!

Bietul baron Solymossy, de când a căzut din deputăție tot nălucl vede. Chiar statariu de s'ar introduce înșă, Românii nici atunci nu l'ar mai alege deputat.

— **Deputați tineri.** În noua cameră ungară sunt mai mulți deputați de tot tineri, având în vedere, că ei sunt «patres conscripti». — E interesant să se știe, că secolul 19 a fost era politicianilor tineri. Bismarck era de 31 ani, când a fost ales prima-dată deputat. Gladstone ca om de 23 ani a ajuns în parlament, ear peste doi ani a fost deja secretar de stat. Beaconsfield a căzut la deputăție, când era de 30 ani, și numai după cinci ani a fost ales. Pitt, când era de 22 ani a luptat contra ministerului North. După cunoscutul fiziolog englez Thayer, cariera politică e una din cele mai sănătoase și

deputații trăiesc mai mult. A socotit, că politicianii trăiesc o viață medie de 68 ani.

— **Regelul are să-și mulțamească mandatul.** Într'un comitat din Ungaria superioară din gură în gură circulă acum o interesantă poveste despre un deputat popular. Când s'a pornit campania electorală, popa nostru a mers din sat în sat și a spus următoarele:

— După dizolvarea dietei m'am dus încă odată tare abătut în frumoasa grădină a palatului regal, m'am pus pe o bancă și stam gânditor, când vine cineva și-mi pune mâna pe umăr:

— De ce ești năcăjit fiule, mă întrebă acela, care nu era alt-cineva, decât M. Sa.

— Uite, Maiestate, tândala de Tisza a dizolvat camera, ni-a trimis acasă ș'acum nu știu zău, de mă mai aleg, fiind-că îmi pun contra-candidat.

— Nu te teme fiule, îmi zise. Spune la alegători, că eu numai pe tine te vreau.

Și l-au și ales.

— **Marele duce Paul și soția.** Am amintit, că țarul a grațiat pe marele duce Paul, care cu un an înainte de aceea perduse grația țarului, fiind-că luase în căsătorie pe soția divorțată a colonelului Pistelkort. Marele duce s'a întors deja în Rusia, dar soția i-a rămas în străinătate. Suntem informați, că acum voese să-l îndemne pe marele duce, ca să se despartă de soție-sa și să se căsătorească conform rangului, ce-l are. Țarul i-a promis, că îl va face soția principesă și-i permite să trăiască în Petersburg.

— **Primirea în școala surdo-mușilor.** În școala din Arad cu ajutor de stat a surdo-mușilor în urma ordinului ministrului de culte cu data 1904 nr. 11.158 se primesc copii din comitatele Arad, Bichiș, Bihor și Cianad.

Copii recurenți să nu fie mai tineri de 7 ani și mai mari ca de 10 ani.

— **Taxă de instrucție n'au să plătească.** Taxa anuală e 200 coroane. Copii săraci capătă ajutoare.

Pentru anul școlar 1905—906 trebuie recurs deja acum până în 15 Martie.

— **Deslușiri referitoare la rugare și în toate direcțiile,** dă direcția școlii, tuturor părinților cari în scrisoare să adresează ei.

— **Retragerea lui Perczel.** Vice-președinte al sesiunii trecute a camerei din Budapesta, Des. Perczel — se zice — se va retrage de pe arena luptelor politice. Știm, că el a prezidat în ziua de 18 Noembre, zi fatală pentru liberali.

— **Profesori universitari — deputați independenți.** La alegerile trecute au fost aleși cu program opozițional următorii profesori universitari: Ballagi, Kmetty, Sághy, Wlassics, Apáthy, Kossutányi și Pisztory.

— **Studenți înveninați.** Mare spaimă a produs mai zilele trecute știrea, că în seminarul Torbin din Voralberg toți studenții interniști arată simptome semne de înveninare. Cercetând, s'a aflat, că înveninarea s'a făcut din smalțu de pe vasele de fier.

— **Scene înfloritoare.** Matrozii spun de multe-ori lucruri de necrezut, cari de multe-ori au fost numai în fantazia lor agitată. Acum e vorba înșă de ceva, ce mai mulți inși au văzut. Zilele trecute a sosit în San-Francisco corabia «City of Panama», care venea din Peru. Matrozii povestesc, că între gradele de lungime nordică 16'58 și lungime vestică 100'29 marea pe o întindere de kilometri era acoperită cu arbori, iarbă, animale, cadavre de oameni, cari pluteau. De abia a putut să-și facă drum printre acestea corabia. Geologii zic, că trebuie că undeva în America au fost erupțiuni vulcanice.

— **Condamnat.** Tribunalul regesc din Rozsahegy a judecat pe preotul naționalist slovac Paul Csoboda la șase luni închisoare și 700 coroane amendă în bani, pentru delict de agitație.

— **Casina română din Brașov** — scrie «G. T.» — și-a ținut Duminecă d. a. adunarea sa generală, care a fost bine cercetată de membri. A prezidat vice-președintele Simion Dămian, care după

ce a deschis adunarea salutând călduros pe cei prezenți, a invitat pe secretarul prof. I. Petrovici să dea cetire raportului general al comitetului casei pe anul expirat. A urmat apoi raportul casarului N. Dima. O comisiune a revidat socotelile și le-a aflat în toată regula. Adunarea satisfăcută de mersul afacerilor casei în anul precedent a dat absolutor comitetului.

Inainte de a se proceda la alegerea noului comitet, dl vice-președinte comunică, că președintele casei dl G. B. Popp, fiind silit s'pleca din Brașov, l'a rugat a-l înlocui și a comunica adunării, că dorește a nu mai fi luat în nici într'un cas în combinație ca viitor președinte a casei, deoarece-ce, fiind peste an mult timp absent din Brașov, este împedecat de a-și îndeplini oficiul cu deplină consciențiositate. Mulțamește totodată pentru încrederea ce i s'a dat și declară, că va continua a fi un membru devotat al casei.

Secretarul Petrovici și casierul Dima roagă de asemenea să nu mai fie luați în combinație pentru anul viitor.

După o scurtă consfătuire s'a stabilit lista noului comitet, pentru a fi propusă adunării. Lista s'a primit cu aclamație. Au fost aleși președinte Simeon Damian, vice-președinte Dr. N. Vecerde, secretar prof. A. Banciu, casier D. Marcea jun. econom prof. Nastasi și încă 11 membri în comitet.

Adunarea a mai decis a aduce mulțumit protocolară președintelui și celorlalți membri ai biroului comitetului de până acum pentru activitatea desfășurată în interesul casei. După-c s'a stabilit budgetul pe 1905 și s'a mai discuta și alte chestii de importanță, președintele Damian mulțamind în numele noului comitet pentru încredere, a închis adunarea pe la orele 5^{1/2} seară.

— **Pentru catedrală.** «Reuniunea meserișilor români din Sibiu» a colectat în anul menbrilor săi 129 coroane pentru catedrală, predăr această sumă Esc. Sale înalt prea sfințitul arhi piscop și metropolit Ioan Mețianu pe lângă o frumoasă adresă.

— **La fondul de 20 bani al «Reuniunii scolarilor români din Sibiu»,** pentru cumpărare unei case cu hală de vânzare pe seama meserișilor noștri, au mai dăruit: Ioan Fanea, not în Tălmăcel din prilejul căsătoriei sale cu d-șoara Aurelia Indrieș din Boița, 1 cor.; Petru Indrieș notar în Boița și soția sa Maria n. Comșa, că 50 bani; Nicolae Mușă, paroh în Cerișor (pro Hunedoarei) și soția sa Paraschiva n. Cristea, cor. Alexandru Liuba, sculptor în Maidan, 1 cor și Vic. Tordășianu, 10 bani.

La fondul «Masa învățăcelilor meserișii» institutul de credit și economii «Oraviana» d Oravița, 15 cor.

— **Al 64-lea!** Cassariatul «Reuniunii române de înmormântare» din Sibiu a solvit ajutorul statutar după reposatul membru Ioan Banciu fost ziler.

Acesta este al 64-lea cas de moarte în siri Reuniunii de înmormântare.

— **Inspectorii de pedagogii.** Ministrul culte și instrucțiune publică, dl Berzeviczy, aflat cu cale să numească cinci inspectorii speciali pentru pedagogiile din țară, dintre ei inspectorii unul va avea să controleze instrucțiunea din pedagogiile de stat, trei din pedagogiile confesionale, și unul, adică una, instrucțiunea se dă în toate pedagogiile din lucrul de mână și economia casnică. Acești inspectorii sunt Sebestyén Gyula, secretarul consiliului regniclar de instrucție publică; Dr. Kiss Aron, directorul preparandiei (pentru școlile civile); László Mihály, directorul pedagogiei de stat din Pa (pentru pedagogiile confesionale catolice și greco-orientale sârbești); Scherer Sándor, directorul pedagogiei de stat din Baja (pentru pedagogiile greco-orientale române) și Végess Roza născ. Bogya, profesoară la școala superioară de f din Eger, pentru lucrul de mână și economie de casă în toate pedagogiile. După cum cer înț'o foaie din Budapesta, consiliul școlar ca lic vrea să protesteze în contra acestei dispozițiuni, pe care guvernul era în drept să o numai după votarea proiectului de lege rete

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de făcl. D tură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu ment, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice cu Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porce și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere

tor la reformele școlare, ear' nu acum, când acel proiect de lege e luat dela ordinea zilei.

— **Legislator de o sută de ani.** David Wark, membru al senatului din Canada, e de bună seamă cel mai bătrân legislator din lume. După cum se scrie din Newyork în 10 Februarie a împlinit o sută de ani. Bătrânul e sănătos și se mai ocupă cu politica.

— **Amnestie greviștilor dela tren.** Ministrul de comerț Hieronymi a ordonat oprirea cercetării disciplinare pornită contra funcționarilor dela tren din cauza grevei. Cu acest ordin scapă 240 funcționari de cercetarea disciplinară. Aceasta însă nu se referă și la aceia, contra cărora s'a pornit cercetare pe cale judecătorească. Cări însă sunt absolvați de judecatorie, pe aceia nu-i mai persecută pe cale disciplinară.

— **Sfințirea noii catedrale din Berlin.** Duminecă s'a sfințit noua catedrală din Berlin, în o vreme admirabilă. Au participat perechea împărătească, moștenitorul de tron, membrii casei împărătești, principii germani și străini, reprezentanții bisericii evanghelice, cancelarul imperial, ministrii, membrii corpului diplomatic, generali și admiralii. La sunetul tuturor clopotelor din Berlin, Sartenberg și Soneberg au înaintat cu toții în foyer. Serbarea s'a început cu cântarea corului. Preotul de curte Dr. Driander a zis o rugăciune și în urmă a ținut o predică. La urmă ear a cântat corul. Perechea împărătească a fost viu salutată când a apărut.

— **Aventura unui artist.** Un tânăr sculptor, cunoscut deja în Berlin, fu într'una din nopțile trecute, pe când se întorcea dela o bătălie, acostat de o tânără fată care-i ceru protecțiunea lui. Biata fată povestește în grabă că a fugit dintr'o casă de educație și că răătăcește fără să aibă vre-un adăpost, de frică de a nu cădea în mâinile celor cari o urmăreau.

Mila și dorința de a avea o aventură, îndemnară pe artist de a acorda sârmanei fete protecția implorată.

El o luă cu dânsul și-i dădu, pentru a evita orî-ce scandal, mai cu seamă că era însurat deja de trei ani, o odaie alături de atelierul pe care-l pose da într'o curte cu grădină.

Sculptorul îngrijii cu o rară — poate nu tocmai desinteresată — bună-voință de sârmana fată, fără de a avea o idee clară de ce va rezulta din această întâmplare.

A treia zi însă, aventura romantică luă un sfârșit prozaic. Pe când milosul sculptor intra dimineața în atelier, el îl găsi în mare neregulă. Odaia de alături, unde se ascundea secretul lui, era deșartă, nevinovată urmărită zburase, nu fără de a lua unele lucruri de valoare din atelier ca „amintire“.

— **Profesorul Adolf Bastian.** Vestitul călător și directorul muzeului etnografic din Berlin a murit pe insula Trinidad, în spitalul Port of Spain.

— **Logodna principesei de Connaught.** Din London se scrie, că logodna principesei de Connaught Victoria Margareta cu tinărul moștenitor de tron șvedian, principele Oscar erl a fost publicată oficial.

— **O femeie nebună a dispărut.** Magdalena Schub, nebună a fugit într'una din nopțile trecute din Aradul-nou și a dispărut fără urmă. Proto-pretoratul o curentează.

— **Descoperire senzațională.** O minune am putea zice — a aflat un inginer-mașinist din America I. B. Fowler: după-cum spun zărele americane el ar fi aflat un telefon, cu care nu numai vorbi poți, dar' și vedea pe acela; cu care vorbești. Numele noului aparat e *fotofofon*.

— **Calumniile au băgat-o în mormânt.** O întâmplare tragică s'a întâmplat în Sătmăr. Într'o familie era o bonă, care prin frumsețea și dragă-lășia ei făcuse senzație. De oare-ce dragușeu-locnia în Cluj, a mers și ea în Cluj, unde a căpătat un post de guvernantă. O chiamă Margareta Kremer; avea 16 ani. Era foarte tare amoretată în un tinăr, care i-a promis, că o va și lua de nevastă. De aceea de o lună a abzis, unde era guvernantă; se pregătea fericită de nuntă. Ce să întâmplă; însă? Altă domnișoară, care era amoretată în aceeași persoană, a calumniat-o înaintea viitorului mire, că Margareta a dus viață imorală în Timișoara. În zadar s'a apărut: tinărul a părăsit-o. De supărare a băut guvernanta leșie și a murit.

— **Princesa Luiza de Coburg.** În curând au să termine medicii cercetarea stărei princesei Luiza. Medicii numiți de tribunal au cercetat-o până-acum de zece ori și au conversat

cu ea despre politică, artă și literatură și s'au convins că principesa este cu mintea de tot sănătoasă, are însă greșala ca alte multe femei, că-i neprecugetată și aplicată spre risipă. Trăiește acum de tot retrasă, adevărat că din rentă-i de-acum care e șase miș coroane lunar — nici n'ar putea trăi altfel. Dânsa voiește să stea permanent în Paris și numai iarna s'o petreacă la sud.

— **Chinematograful și atentatele cu bombe.** Mulți se miră foarte mult, cum pot face vialii chinematografi francezi tablouri așa de bune despre diferitele atentate. Să vestește adevărat, că în Vincennes, aproape de Paris e o așa fabrică de evenimente, care nu peste mult va scoate în circulație întreg atentatul contra lui Sergius. Vor arăta tot: cum vine trăsura, mulțimea curioasă, și-apoi atentatul.

— **Un transport de aur.** Cel mai însemnat transport de aur care s'a făcut vre'o dată din America spre Europa, a fost cel pe care l'a dus săptămâna trecută vaporul La Champagne; el se ridică la 45.700.000 franci și a sosit la Havre. Transportul acesta a fost foarte important, dar n'a fost cel mai mare; recordul l'a ținut cel dela 12 Maiu 1904. În această zi societatea Panama din Paris a primit din New-York 9.300.000 dolari sau 48 milioane franci. În aur dela America spre Europa. Toate aceste comori se află acum în bolțile băncii Franciei „Que d'or, Mesdames, que d'or“.

— **Situația în armata sârbească.** Produce mare senzație la Belgrad un articol de fond intitulat „Să ne deșteptăm!“ publicat în ziarul Politică din acel oraș. În acest articol, scris de un militar, se vorbește despre neînțelegerile și lipsa de disciplină în corpul ofițeresc și subofițeresc și se atrage atenția Scupștinei că trupele nu sunt ocupate suficient. În general nu se fac manevre și exerciții. Cadrele nu sunt completate; regimentele figurează cu 1500 de oameni, dar numără numai câte 100—120 de soldați; cazarmele sunt goale, de asemenea și casele statului.

Tunurile vechi nu sunt suficiente; 40.000 de puști, 27.000 de granate, 90.000 de șrapnele și cantități uriașe de pulbere lipsesc; depozitul sanitar a fost prefăcut în cenușă; mari cantități de muniții au explodat. Lipește îmbrăcămintea și trenul de aprovizionate nu e în regulă. Articolul se încheie cu un apel către Scupștină.

— **Două pălării și nici un cap.** Celebrul cântăreț de opera Lablache care dădea lecțiuni de canto reginei Victoria a Angliei, ședea într'o zi în anticamera din Windsor și aștepta pe regină. Fiind răcit, el își puse pălăria în cap. Deodată el fu chemat în odaia reginei și el puse mâna pe prima pălărie ce-i căzu sub mână, de-oare-ce uitase că poartă pălăria în cap. Apărând astfel înaintea reginei, aceasta întrebă liniștită:

— Care din cele două pălării e a d-tale, cea pe care o ai în cap sau cea pe care o ții în mână?

Cu toată zăpăceala sa, Lablache observând situația în care se afla, răspunse repede:

— Majestate, două pălării sunt în realitate prea mult pentru un om care și-a pierdut capul.

POȘTA REDACȚIEI.

Dlul J. C. în Cefa. Nu se poate publica din cauza multului material.

CRONICA EXTERNĂ.

Clerul rusesc.

— *Notițe istorice vechi și nou.* —

Ca și Rusia politică, așa și Biserica rusească a rămas o enigmă pentru restul lumii europene. Cel mai bine informați cred că țarul e un fel de papă național înconjurat d'un sinod superior. Se mai știe că Rușii au călugări, din rindul cărora se recrutează înaltul cler. În străinătate, în Franca spre pildă, deși aliata Rusiei, nu se știe nici atât.

Biserica ortodoxă rusă e însă mai complicată în organizațiunea sa și nu e unitară în tot imperiul. În sinul ei sunt descidenți cari au porecla de raskol, adică preoți schismatici în raport cu ortodoxia oficială.

Tipul lor a eșit la modă, de când cu celebrul popă Gapon, care s'a pus în fruntea procesiunii poporului rus la 9 Ianuarie st. v. când era să i-se predea țarului o petițiune, ce la urmă s'a înecat în sânge nevinovat.

Atitudinea acestui preot a postol a pus la or dinea zilei cestiunea bisericii ruse, în privința că reia împăratul Nicolae II e dispus să ia oare-care măsuri favorabile și raskolnicilor.

Cel puțin așa anunțau telegramele dela finitul lunel trecute st. n.

Se știe că biserica rusă e o ramură a bisericii byzantine. Ea datează dela conversiunea marelui duce Vladimir, 998, când s'a botezat în religiuena ortodoxă.

Kievul e întâia capitală religioasă a imperiului pe vremea aceea. Cu cele 400 de biserici ale sale, Kievul devine rivala Byzanțului.

Istoria română are și ea glasul ei, când e vorba de sfânta lavră dela Kiev unde e înmormântat marele mitropolit Petre Movilă, autoru Drept Credincioasei Mărturisiri op bisericesc ce a stîrnit admirațiunea chiar a bisericii apusene.

Dela Kiev, reședința religioasă s'a permutat la Vladimir Kliazma.

În urmă Ioan Kolita creează a treia reședință bisericească la Moscova. Capitala aceasta devine și reședința politică.

Primul mitropolit care consimte să-și aleagă reședința la Moscova e Theognist. Moscova devine un oraș sfânt, deși numele indică e originea de tot ce e mai barbar și mai mongol.

Moscova însemnează cort, șatră. Rusia era plină de Mosceve. Ori p'unde a trecut un chan tătarec, și și-a așezat șatra sau cortul său, locul acela se numește Mosceva. N'avem decât să aruncăm o privire peste vechile cărți geografice ale Rusiei, și vom vedea că orășe, cu nume stabile, se găsesc numai până Dnipro. D'acolo, de unde începe vasta regiune a basinului numit al Dnipro, și care a fost odată fund de mare (al râurilor de Nord și Neagră unite odată), numările de locuitori sunt extrem de rare. Nu întâlnim decât Mosceve.

Dar cum tătarii erau nomazi, Moscevele (șatrele) se mutau și în urmă dispăreau rînd pe rînd așa că azi n'a rămas decât Mosceva cea frumoasă a țarilor și a Kremlinului, care e metropolia centrală a sfintei Rusii. Lângă Mosceva e mănăstirea eclesiastică, nu-i ia rangul Kremlinului, și mă biné zis al Moscovii de Roma a III. Roma II. fost Constantinopole, dar de când turcul păgân stăpânește sfânta Sofia, Roma II. nu mai este. Patriarhul a jurat credința Islamismului, el nu mai are libertatea ecumenică, nu mai are prestigiu necesar, ca să dirigeze bisericile ortodoxe, eșit din biserica bizantină.

Rușii se mai consideră și din alt punct de vedere urmașii direcți ai Byzanțului. Ivan IV. devine moștenitorul ultimului împărat al Constantinopolului, luând în căsătorie pe Sofia Paleolog D'atunci în armele sale el are vulturul cu două capete, semn al imperiului.

E adevărat că și Grecii au vulturul acestu bicefal, cel puțin în București, așa apare Petris. Iacă deci competițiune pentru Phanar, ce timpurile rele prin care trece Rusia, poate să fie prejudiciabilă, dacă Patris nu va consimți să scoată din vigneta titlului său pe heraldicul vultur al Byzanțului. Dar diferendul acesta probabil că se va aranja într'un fel după încheierea păcii cu Japonia.

Unii șefi ai bisericii ruse, numiți și patriarh voriră să se poarte ca niște direcți urmași ai Curii romane.

Pretențiunile pricinuiră o răscoală. D'acolo colnicii.

Petru-cel-Mare desființează patriarhatul și înlocuește cu sf. sinod. Confiscă și averile bisericesti și dă în loc o rentă. Dela el încoace puterea bisericească depinde de șeful statului.

S-tul sinod se compune din arhiepiscopi și funcționari numiți și revocați de țar. Țarul nu e șef al religiunii, deoare-ce dogmele ortodoxe neagă papismul, dar împăratul poate revoca și reînvi sinodul până la complectarea lui supuneri.

Sinodul n'are nici o putere reală. El primește ordinele împăratului prin intermediul procurorului general. Când guvernul dă ordin sinod face și politică cum a fost acum cazul părintele Gapon pe care l'a excomunicat, pe zeppa, Stenca-Razine, Otrepiev și acum în oraș pe Tolstoi.

Sf. sinod primește și ordine cum trebuie să facă rugăciunile. După moartea lui Alexandru Sf. sinod a introdus în rugăciunile sale interlațiunea aceasta: Ne rugăm ție Doamne, stîrpește pe inamicii furioși cari urzesc comploturi etc.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **cassar** la institutul de credit și economii «Mureșanul» societate pe acți în Maria-Radna, se escrie concurs cu termen de 30 zile, dela datul publicării în următoarele condițiuni:
Salar anual 1200 Cor. și tantiema statutară.

Dela concurenți să recere praxă în afacerile de bancă, cunoștința limbilor: română, maghiară și germană în scris și vorbire; cautiune în sumă egală cu salariul, care o va depune la intrarea sa în funcțiune și atestate cu privire la serviciile de până acum.

Cei cu calificatie de școale comerciale sunt preferiți.

Denumirea definitivă și întărirea pe apă, se va face după primul an de praxă deplinit la subscrisul institut, dacă alesul va corespunde întru toate așteptărilor Direcțiunii.

Ocuparea postului: imediat după alegere.

Maria-Radna, 25 Februarie 1905.

Direcțiunea institutului:
„Mureșanul“

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Niehin.

INSERTIUNI și RECLAME.

La tipografia «Tribunei» se caută un mașinist-culegător. Doritorii să se adreseze la administrația «Tribunei».

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta
(Berta-Testvérek)

Arad. Andrassy-tér 3.
Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferărit pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparhert) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru gheață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vândători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, penținuri și briciuri.

Deposit exclusiv „**AHOI**“

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al Instrului de argint: **VENUS** pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și requisite de argint, seduli de amanetare cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

FEJÉR ANTAL

pictor de embleme, firme și zugrav
Arad, Strada Rákoczy Nr. 10.
pregătesc potrivit timpului modern

TABELE DE FIRME,

pe sticlă, tinichea, lemn, etc.
Tot asemenea zugrăviri cu gust imitație de lemn natural.

Comande în provincie se săvârșesc prompt, cu prețuri foarte moderate.

Am onoarea a atrage atențiunea onoratului public asupra

cafenelei „FIUME“

pe piața Libertății (casa Domány)

care să bucură de bună reputație și unde să pot căpăta în toată vremea mâncări calde, beuturi reci, cele mai fine vinuri în sticle, bere, șampanie și beuturi spirituoase.

Buffet rece. Deschis până dimineața.

Musică țigănească.

Se roagă protecție, cu stimă

Weinberger S. conducător.

Se caută subabonenți pentru ziarele din loc și Pesta.

Abonament de cafea pentru dejun și ojină se face cu prețurile cele mai estine.

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștință stimatului public din loc și din provincie că în atelierul meu de

fabricarea paturilor și a cuptoarelor

primesc efectuarea a tot felul de

cuptoare și mașini de gătit

tot asemenea

mutarea și repararea lor

pe lângă prețurile cele mai moderate.

Am în deposit sobe de maiolica ș. a. în toate culorile și prețurile.

Rugând pentru binevoitorul concurs rămân cu stimă

Borai Gyula

524 fabricant de paturi și cuptoare

Arad, Közép-u. Nr. 6. (casa proprie)

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatru'ui vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Ujházi Ede

giuvaelier

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utca 1. (Andrassy-tér.)
(gravări de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giuvaerie, tot felul de reparări abatjour etc. Schimbări de aur și argint conform cursului de zi.

Comande din provincie să execute prompt.

Asortiment de articoli de optică.

Reparări de oroloage.

464 Prețuri culante.

In Beraria orașaneasca

(EDIFICIUL TEATRULUI)

incepând dela anul nou se va găsi în permanentă

„Bere regală“

fabricațiunea primei berării pe acți ungară din Steinbruch, zilnic se dă cep la butoi proaspăt

un pocal 20 fil.

o halbă 30 fil.

Bucătărie excelentă ungurească, gustare, prânz și cină cu măsuril bogat. — Vinuri bune de deal. — Serviciu prompt.

Imi dau toate simțele, ca onoratu public în restaurantul meu prin asigurarea că va fi servit prompt și cu mâncări bune.

Cu deosebită stimă

Kánya Géza,

restaurator.

Avis!

Am onoare a avisa pe on. public, că am inaugurat sărbătorește cu concursul unei muzici locale cafeneaua

„CORONA“

(fostă Grünwald)

pe care am montat-o elegant și prin la dispoziție Bufette rece și beuturi ales, precum foi locale și din capitala.

Solicitând binevoitorul concurs

Sunt cu deosebită stimă

Brudermann Jakab

cafegiu.

In Ungaria de sud.
Cea mai mare prăvălie
de haine gata pentru dame, copii și fetițe.

Recomandă magazinul bogat asortat:

- Bluse de delen francez . . . t . . . fl. 2.50
Bluse de lână pentru seară teatru și ocazii . . . 2.75
Bluse de șeviot engleze în toate colorile . . . 3.75
Negligeuri, fasonul și stofele cele mai eleg. dela . . . 3.50
Rochițe de copil de stofă și de spălat . . . —.50
Șorțe de clot pentru copil și mașă . . . —.30
Rochiț de stradă și plimbare fason elegant
în toate colorile de stofă . . . . . 2.—
Albituri de dame și copil în asortiment mare.
Jupoane de clot dela 1 fl. 50 cr. în sus.
Bluse de mătase și brasieri în mod. cele mai noi originale.
In vitrină zilnic expoziție de Incururile de curând sosite.
Solicitând binevoitorul concurs al onoratului public.

Winterniz Jenő,

582 Piața Libertății 8. (Casa Dr. Reisinger.)

Friedmann Lajos

prăvălie de coloniale și delicatose

ARAD, Piața Libertății Nr. 4 (lângă cafeneaua Pölzl)

Am onoarea aduce la cunoștința onoratului public că pe piața Libertății (lângă cafeneaua Pölzl), am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabilit în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, beuturi din țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cărbos veritabil) mare asortiment cu delicatose, cașuri, mezeluri (și coșer) ș. a. m.

Când cer protecția onor. public il asigur despre serviciu punctual și solid.

Cu deosebită stimă

Friedmann Lajos

Comande din provincie
se execută prompt.

520

Arad, Piața Libertății nr. 4 (l. Pölzl).

AVIS!

Am onoarea a aduce la cunoștința distinsului public din Arad și provincie, că mi-am aranjat perfect afacerile și pot continua cu toate puterile

meseria mea de zidărie

deoarece în decursul celor 21 de ani de activitatea de sine stătătoare, lucrările mele au fost primite cu mulțumire și satisfacție — îmi iau libertatea a solicita și mai departe protecția On. public — asig. dinainte că și de aci înainte mă voi nisui să săvârșesc ori ce lucrare de zidire ce mi-se încrede, cu aceeași soliditate și conștiințiositate.

Ian în întreprindere ori-ce zidiri noi în ori-ce formă, modificări și reparații după planul și prețul stabilit. Mi-am deschis cancelaria în Str. Leiningen Nr. 11 și rog pe On. public să mă protejeze.

Cu distinsă stimă

498

Weszely J. Pál, tâmplar.

Atențiune!

Am onoarea a aduce la cunoștința onoratului public, că în magazinul meu sunt expuse și se vând cu prețuri eftine

Obiecte de lucs Japoneze și Chineze

așa d. e.: Broderii, Paravane, Vaze, Service de cial și cafea, Figuri de bronz, obiecte Clausané, Asme, Cane de cial chineze în diferite forme.

E de însemnat că aceste obiecte au fost importate direct din Japonia.

Se pot primi fără să fie cineva silit să le cumpere.

RUBINSTEIN MOR, expeditor

Piața Libertății Nr. 13, localul magazinului.

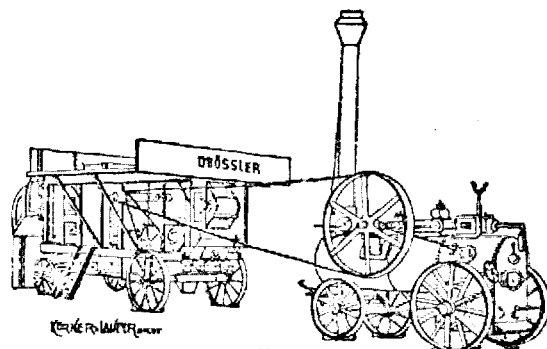
Se pot vedea dimineața dela 8—10 și după masă dela 1—5. 528

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, grapă de vapor, imblăcee cu vapor, imblăcee de mână și (jörgányos) motoare de ulei crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfă solidă, pe lângă condițiunile favorabile de plată. —

Se trimit cataloage de preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

Condițiunea principală a

FRUMȘETEI

este, că fața și mânilă să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

oare este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărătoare, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Gyöngy-Créma pudor 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

ARAD, Pécskai-ut.

287